

Інтегрований ABC/FMR/VED-аналіз споживання лікарських засобів гепатопротекторної дії

В.П. ПОПОВИЧ¹, к. фарм. н., доцент; Б.П. ГРОМОВИК², д. фарм. н., професор

¹Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ;
²Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького/

Резюме

Интегрированный ABC/FMR/VED-анализ потребления лекарственных средств гепатопротекторного действия

В.П. Попович, Б.П. Громовик

В статье приведены результаты интегрированного ABC/FMR/VED-анализа гепатопротекторов, позволяющего наглядно распределить препараты по объему товарооборота с одновременной идентификацией частоты запроса в зависимости от их важности для фармакотерапии. Показано, что матричные проекции результатов анализа являются средствами поддержки принятия решений и служат индикаторами уровня активности реализации и сбалансированности ассортимента лекарственных средств, а также способствуют его оптимизации.

Ключевые слова: гепатопротекторы, ABC-анализ, FMR-анализ, XYZ-анализ, VED-анализ, интеграция

Summary

Integrated ABC/FMR/VED-analysis of Hepatoprotective Drugs Consumption

V.P. Popovych, B.P. Hromovyk

The results of integrated ABC/FMR/VED analysis of hepatoprotective drugs are represented in the article. Analysis allows clearly identify drugs by sales volume and frequency of querying depending on their importance for pharmacotherapy. It is shown that matrix projection of analysis results are the tools for supported decision-making and serve as an indicator of the level of sales and balance of drugs assortment, as well as contribute to its optimization.

Key words: hepatoprotective drugs, ABC analysis, FMR analysis, XYZ analysis, VED analysis, integration

Одним із напрямків логістичного обслуговування пацієнтів є забезпечення відповідності обсягу і структури закупівель лікарських засобів (ЛЗ) у структурі споживчого попиту. Проте на сьогодні аптеки здебільшого не впроваджують системи автоматизованого обліку, аналізу й прогнозування діяльності внаслідок відносно високої вартості інформаційних технологій та комп'ютерної техніки, а також відсутності мотивації у керівництва і персоналу аптек до їх використання. У деякій мірі це стосується також аптек, які оснащені комп'ютерною технікою, що використовується зазвичай лише для автоматизованого обліку. При цьому управління асортиментною політикою як загалом, так і за окремими групами ЛЗ, зокрема за важливими для нашого дослідження терапевтичними підгрупами A05B «Гепатопротектори» і A05A «Засоби, що застосовуються в разі біліарної патології» (кислота урсодоєксихолеїва та препарати екстракту артишоку), носить емпіричний характер і ґрунтується, насамперед, на досвіді аптечних фахівців.

Експериментально підтверджено, що впровадження інтегрованого ABC/XYZ-аналізу в роботу аптеки забезпечує ефективне управління асортиментом, сприяє оптимізації запасів ЛЗ та запобігає надмірним запасам і списанню ЛЗ у зв'язку із закінченням терміну придатності [2]. Шляхом ABC- і формального VEN-аналізів асортименту та обсягів продажів ЛЗ в аптеці за півроку виявлено уподобання лікарів і пацієнтів щодо гепатопротекторів, визначено ті з них, продаж яких приносить аптеці найбільший прибуток, показано, що лідери продажу не залучені до переліку життєво необхідних ЛЗ, затверджених національним формуляром та рекомендованих ВООЗ [1].

Зважаючи на зазначене вище, метою нашого дослідження була спроба показати можливість практичної реалізації ухвален-

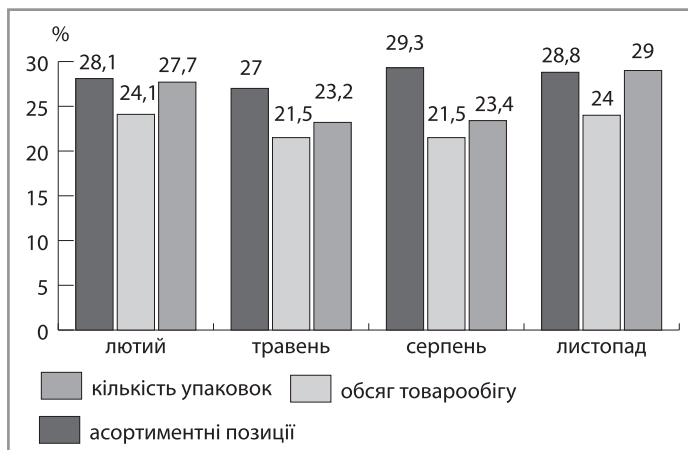
ня стратегічного рішення щодо управління асортиментом гепатопротекторів в аптеках, зокрема лікувально-профілактичних закладів, на основі інтегрованого ABC/FMR/VED-аналізу.

Матеріали та методи дослідження

В якості об'єкта дослідження нами була обрана певна аптечна мережа, до складу якої входило 18 аптек. Інформаційний масив формували таким чином, що вибірку обсягу реалізації в натуральних і вартісних показниках здійснювали щоденно протягом другого місяця кожного кварталу 2010 р., а саме: лютого, травня, серпня та листопада. Дані інформаційного масиву конвертували в програму Microsoft Excel 7.0, в якій, використовуючи стандартні функції роботи з базами даних, здійснювали ABC-, FMR-, XYZ- та VED-аналізи.

Застосування ABC-аналізу базувалося на тому, що клас А становив близько 20% загальної кількості асортиментних позицій, на які припадало 70–80% товарообігу. Клас В – це майже 30% позицій ЛЗ, що забезпечували близько 20% обсягу реалізованих гепатопротекторів. Інші одиниці найменувань з низьким товарообігом формували клас С [5].

По суті FMR-аналіз – це ABC-аналіз, в якому критерієм є частота реалізації упаковок ЛЗ, а не товарообіг [4]. За цим критерієм асортимент розподілили на три групи: клас F (Fastest – гепатопротектори, які найбільш часто запитувались) – 20% загальної кількості асортиментних позицій, на які припадало 70–80% реалізованих упаковок, клас M (Medium – ЛЗ, які менш часто запитувались) – 30% позицій ЛЗ, що забезпечували близько 20% реалізованих упаковок гепатопротекторів, та клас R (Rare – ЛЗ, які рідко запитувались) – решта позицій гепатопротекторів.

Рисунк. Частка неформулярних гепатопротекторів (%)

Групування асортименту при проведенні XYZ-аналізу здійснювали у порядку зростання коефіцієнтів варіації (v), за якими до

групи X ($v \leq 25\%$) відносили ЛЗ, котрі характеризувалися майже стабільним споживанням, групи Y ($v = 26-50\%$) – ЛЗ із середньою можливістю їх прогнозу, до групи Z ($v \geq 50\%$) – ЛЗ, які споживалися стохастично (випадково) [2].

Встановлення важливості досліджуваних ЛЗ як гепатопротекторів для фармакотерапії здійснювали за формальним VED-аналізом [7], відповідно до якого гепатопротектори, які включені до Державного формуляру ЛЗ [3], відносили до життєво необхідних (Vital – V), а інші – до бажаних (Desirable – D) ЛЗ. Група важливих ЛЗ (Essential – E) у даному випадку не ідентифікувалася.

Результати та їх обговорення

У процесі обробки інформаційного масиву встановлено, що за лютий і травень було реалізовано по 63, серпень – 58, листопад – 66 асортиментних позицій гепатопротекторів. Загальна сукупність асортиментних позицій ЛЗ за аналізований період становила 78. Враховуючи, що на 15.12.2010 р. в Україні було зареєстровано (перереєстровано) 150 різних лікарських форм гепато-

Таблиця 1. Матрична проекція результатів інтегрованого ABC/FMR/VED-аналізу гепатопротекторів за перший досліджуваний період

2010	Клас гепатопротекторів за частотою запитування					
	F	M	R	F	M	R
Клас гепатопротекторів за обсягом товарообігу	AFV Карсил драже 35 мг №80 Есенціале форте Н капс. 300 мг №30 Гепабене капс. №30 Есенціале Н р-н д/ін. 5 мл №5 Тіотриазолін р-н д/ін. 2,5% 2мл №10 Енерлів капс. 300 мг №30	AMV Цитраглінін р-н д/перор. заст. 10 мл №20 Ліволін форте капс. №30 Тіотриазолін р-н д/ін. 2,5% 4 мл №10	ARV	AFD Хофітол табл. 0,2 №60 Антраль табл. 0,2 г №30 Холівер табл. №100	AMD Орнітокс р-н д/ін. 5г 10 мл №5	ARD
	BFV	BMV Тіотриазолін табл. 0,1 №50 Урсохол капс. 0,25 г №50 Глутаргін алкоклін пор. д/орал. р-ну, 1 г/3 г по 3 г у пакетах № 10 Карсил форте капс. 90 мг №30 Дарсил табл. 35мг №100 Дарсил табл. 35мг №50	BRV Урсосан капс. 250 мг №100 Урсофальк капс. 250 мг №50 Урсофальк капс. 250 мг №100 Урсохол капс. 0,25г №100 Урсосан капс. 250 мг №50 Глутаргін конц. 40% 5мл №10	BFD Артишока екстракт-Здоров'я капс. 100 мг №60 ЛІВ 52 табл. №100 Розторопші плоди 100 г	BMD Галстена кр. д/перор. заст. 20 мл Галстена кр. д/перор. заст. 50 мл	BRD Ербісол р-н д/ін. 2 мл №10 Хофітол табл. №180
	CFV Силібор 35 табл. 35 мг №25	CMV Еслівер форте капс. №30 Глутаргін алкоклін пор. д/орал. р-ну, 1 г/3 г по 3 г у пакетах № 2 Глутаргін табл. 0,25г №30 Гепарсил капс. 70 мг. №120 Тіотриазолін табл. 0,1 г №50 Артїхол таб. 0,2 г №30	CRV Урсофальк сусп. 250 мг/5 мл 250 мл Силімарин Гексал капс.172 мг №60 Еслівер форте капс. №30 Ліолів фл. ліоф. порош. д/ін №1 Глутаргін табл. 0,75 г №30 Левасил 70 капс. 70 мг №30 Легалон 70 капс. 70 мг №20 Силімарин Гексал капс. 172 мг №30 Легалон 140 капс. 140 мг №20 Левасил 140 капс. 140 мг №30 Лецитин капс. 1200 мг №30 Силібор 140 табл. 140 мг №20 Лецитин капс. 1200 мг №50 Глутаргін р-н д/ін.4% 5 мл №10 Тіотриазолін суппоз. 0,2 №5 Силібор 70 табл. 70 мг №20 Тіотриазолін р-н д/ін. 1% 2мл №10	CFD	CMD Розторопші плоди 200 г	CRD Ербісол УЛЬТРАфарм р-н д/ін. 2 мл №10 Галстена табл. №48 Хофітол р-н д/перор. заст. 120 мл Есавіт капс. №30 Артишока екстракт-Здоров'я капс. 300 мг № 30 Антраль таб 0,1 г №30

Таблиця 2. Матрична проекція результатів інтегрованого ABC/ FMR/VED-аналізу гепатопротекторів за другий досліджуваний період

2010		Клас гепатопротекторів за частотою запитування					
		F	M	R	F	M	R
Клас гепатопротекторів за обсягом товарообігу	A	AFV Есенціале форте Н капс. 300 мг №30 Карсил драже 35 мг №80 Гепабене капс. №30 Есенціале Н р-н д/ін. 5 мл №5 Тіотриазолін р-н д/ін. 2,5% 2 мл №10 Енерлів капс. 300 мг №30 Тіотриазолін р-н д/ін. 2,5% 4 мл №10	AMV Цитраргін р-н д/перор. заст. 1 мл №20 Глутаргін алкоклін пор. д/орал. р-ну, 1 г/3 г по 3 г у пак. № 10	ARV	AFD Хофітол табл. 0,2 №60 Холівер табл. №100	AMD Ербісол р-н д/ін. 2мл №10 Хофітол табл. №180	ARD
	B	BFV Тіотриазолін табл. 0,1 г №50 Дарсил табл. 35 мг №100	BMV Урсосан капс. 250 мг №50 Ліволін форте капс. №30 Левасил 140 капс. 140 мг №30 Глутаргін табл. 0,75 г №30 Карсил форте капс. 90 мг №30 Глутаргін алкоклін табл. 1 г №10	BRV Урсохол капс. 0,25г №100 Глутаргін конц.40 % 5 мл №10 Урсофальк капс. 250 мг. №50 Урсохол капс. 0,25 г №50 Легалон 140 капс. 140 мг №20	BFD Розторопші плоди 100 г Артишока екстракт-Здоров'я капс. 100 мг № 60	BMD Антраль табл. 0.2 г №30 Галстена кр. д/перор. заст.20 мл ЛІВ 52 табл. №100 Галстена кр. д/перор. заст. 50 мл	BRD Біциклол табл. 25 мг №18
	C	CFV Силібор 35 табл. 35 мг №25	CMV Глутаргін табл. 0,25 г №30 Еслівер форте капс. №30 Дарсил табл. 35 мг №50 Глутаргін алкоклін пор. д/орал. р-ну, 1 г/3 г по 3 г у пакетах № 2	CRV Лецитин капс. 1200 мг №30 Урсосан капс. 250 мг №100 Урсофальк сусп. 250 мг/5 мл 250 мл Еслівер форте капс №50 Урсолізін капс. 300 мг №20 Симепар капс. №40 Лецитин капс. 1200 мг №100 Силімарин Гексал капс. 172 мг №60 Тіотриазолін р-н д/ін. 2% 2 мл №10 Цінарикс табл. 55 мг №50 Лецитин капс. 1200 мг №50 Тіотриазолін табл. 0,1 г №30 Глутаргін р-н д/ін.4% 5 мл №10 Артихол таб 0,2 г №30 Гепарсил капс.0,07 г №120 Силібор 70 табл. 70 мг №20 Лівенціале р-н д ін. 50 мг/мл 5мл №5 Тіотриазолін р-н д/ін. 1% 2 мл №10 Тіотриазолін суппоз. 0,2 №5	CFD	CMD	CRD Артишока екстракт-Здоров'я капс. 300 мг №30 Орнітокс р-н д/ін. 5 г 10 мл №5 Хофітол р-н 120 мл Галстена табл. №12 Розторопші плоди 200 г Антраль таб 0,1 г №30

протекторів з урахуванням різних дозувань [6], глибина їх асортименту у досліджуваній аптечній мережі дорівнювала 52%.

Внаслідок ABC-, FMR-, XYZ- та VED-аналізів отримані відповідні переліки ЛЗ.

При цьому встановлено, що гепатопротектори за рівнем споживання відносяться до класу Z, тобто воно є стохастичне, а точність його прогнозування низька. Виключенням був препарат силімарину (торговельна назва Карсил драже 35 мг №80), який за даними листопаду увійшов до класу Y, тобто до ЛЗ, які характеризуються середнім ступенем надійності прогнозу споживання.

Причинами непостійного споживання гепатопротекторів, на нашу думку, є:

- низький комплаєнс пацієнтів, так як ЛЗ гепатопротекторної дії потребують тривалого (до 3-х і більше місяців) застосування;

- порушення вторинної промислової упаковки для відпуску меншої кількості ЛЗ (однієї – двох конвалюет) внаслідок високої вартості ЛЗ і відсутності необхідних коштів у пацієнтів.

Як видно з даних рисунку, частка гепатопротекторів групи D (ЛЗ, які не включені до Державного формуляру ЛЗ) за досліджувани періоди складала понад чверть (27,0–29,3%) за асортиментними позиціями, близько чверті (21,5–24,1%) за обсягом товарообігу та від майже до понад чверті (23,2–29,0%) за кількістю реалізованих упаковок. Очевидним є те, що вартість ЛЗ групи D була нижчою від вартості гепатопротекторів групи V, тобто формуляри ЛЗ.

У подальшому нами здійснено інтегрування переліків ЛЗ, отриманих внаслідок ABC-, FMR- та VED-аналізів, у вигляді матричних проекцій (МП) за досліджувані періоди.

Як видно з даних табл. 1–4, щонайменше п'ять ЛЗ (Есенціале форте Н капс. 300 мг №30, Карсил драже 35 мг №80, Гепабене

Таблиця 3. Матрична проекція результатів інтегрованого ABC/FMR/VED-аналізу гепатопротекторів за третій досліджуваний період

2010		Клас гепатопротекторів за частотою запитування					
		F	M	R	F	M	R
Клас гепатопротекторів за обсягом товарообігу	A	AFV Есенціале форте Н капс. 300 мг №30 Карсил драже 35 мг №80 Гепабене капс. №30 Есенціале Н р-н д/ін. 5 мл №5 Тіотриазолін 2,5% 2мл №10	AMV Цитраргінін р-н д/перор. заст. 10 мл №20 Енерлів капс.300 мг №30 Ліолів фл. ліоф. порош. д/ін №1	ARV	AFD Хофітол табл. 0,2 г №60 Антраль табл. 0,2 г №30	AMD Ербісол р-н д/ін. 2 мл №10 Орнітокс р-н д/ін. 5 г 10мл №5	ARD
	B	BFV Тіотриазолін табл. 0,1 №50	BMV Урсолізін капс. 300 мг №20 Тіотриазолін р-н д/ін. 2,5% 4 мл №10 Глутаргін алкоклін пор. д/орал. р-ну, 1 г/3 г по 3 г у пак. №10 Дарсіл табл. 35 мг №100 Карсил форте капс. 90 мг №30	BRV Урсохол капс. 0,25г №100 Урсосан капс. 250 мг №50 Урсофальк капс. 250 мг. №100	BFD Артишока екстракт-Здоров'я капс. 100 мг №60 ЛІВ 52 табл. №100 Розторопші плоди 100 г	BMD Галстена кр. д/перор. заст. 20 мл Холівер табл. №100	BRD Галстена табл. №48 Хофітол табл. №180 Галстена кр. д/перор. заст.50 мл
	C	CFV Силібор 35 табл. 35мг №25	CMV Ліволін форте капс. №30 Урсофальк капс. 250 мг №10 Еслівер форте капс №30 Глутаргін табл. 0,25 г №30 Дарсіл табл. 35 мг №50	CRV Урсохол капс. 0,25г №50 Глутаргін конц.40 % 5 мл №10 Левасил 140 капс. 140 мг №30 Легалон 140 капс. 140 мг №20 Глутаргін табл. 0,75 г №30 Силімарин Гексал капс. 172 мг №30 Артихол таб 0,2 г №30 Легалон 70 капс. 70 мг №20 Тіотриазолін р-н д/ін. 2,5% 2 мл №10 Глутаргін алкоклін табл., 1 г №10 Левасил 70 капс. 70 мг №30 Глутаргін алкоклін пор. д/орал. р-ну, 1 г/3 г по 3 г у пакетах №2 Тіотриазолін р-н д/ін. 1% 2 мл №10 Глутаргін р-н д/ін. 4% 5 мл №10 Тіотриазолін табл. 0,1 №30 Тіотриазолін суппоз. 0,2 г №5 Еслівер форте капс №50 Силібор 70 табл. 70 мг №20	CFD	CMD	CRD Артишока екстракт-Здоров'я капс. 300 мг №30 Розторопші плоди 200 г Хофітол р-н д/перор. заст. 120 мл Гепафорте капс. №30 Бонджигар сироп 90 мл

капс. №30, Есенціале Н р-н д/ін. 5 мл №5, Тіотриазолін р-н д/ін. 2,5% 2 мл №10) у кожний період дослідження формували матричне поле (МП) AFV і забезпечували «ядерний» обсяг реалізації формулярних гепатопротекторів у грошовому еквіваленті (лютий – 49,2%, травень – 50,6%, серпень – 51,6% і листопад – 46,8%) і характеризувалися відносно таким же рівнем споживання в упаковках (49,0, 50,1, 53,2 і 44,2% відповідно). До них наближались ще такі асортиментні позиції, як Енерлів капс. 300 мг №30 (лютий, травень і листопад) і Тіотриазолін р-н д/ін. 2,5% 4 мл №10 (травень і листопад).

Щодо неформулярних гепатопротекторів (за чинним на час дослідження Фермавним формуляром ЛЗ), то МП з найбільшим обсягом реалізації (AFD) в трьох досліджуваних періодах формували Хофітол табл. №60 (лютий, травень і серпень) та Антраль табл. 0,2 г №30 (лютий, серпень і листопад), а в лютому і травні – ще й Холівер табл. №100. Частка ЛЗ МП AFD за обсягом товарообігу

склала 11,8, 5,6, 7,5 і 4,6%, а за рівнем споживання в упаковках – 10,1, 5,3, 7,0 і 5,0% за відповідні періоди, тобто спостерігається маятникова тенденція до її зниження.

Матричні проекції результатів ABC/FMR/VED-аналізу показали відсутність асортиментних позицій:

- в усіх досліджуваних періодах в МП ARV і ARD, тобто формулярних і неформулярних ЛЗ з групи «високий обсяг товарообігу – низька частота запитувань», а також в МП CFD – неформулярні гепатопротектори з групи «низький обсяг товарообігу – висока частота запитувань»;
- у лютому і листопаді в МП BFV, тобто формулярних ЛЗ з групи «середній обсяг товарообігу – висока частота запитувань»;
- у травні і серпні в МП CMD, тобто неформулярних гепатопротекторів з групи «низький обсяг товарообігу – середня частота запитувань».

Таблиця 4. Матрична проекція результатів інтегрованого ABC/FMR/VED-аналізу гепатопротекторів за четвертий досліджуваний період

2010		Клас гепатопротекторів за частотою запитування					
		F	M	R	F	M	R
Клас гепатопротекторів за обсягом товарообігу	A	AFV Есенціале форте Н капс. 300 мг №30 Карсил драже 35 мг №80 Тіотриазолін р-н д/ін. 2,5% 2 мл №10 Есенціале Н р-н д/ін. 5 мл №5 Гепабене капс. №30 Тіотриазолін р-н д/ін. 2,5% 4 мл №10 Енерлів капс. 300 мг №30	AMV Цитраргінін р-н д/перор. заст. 10 мл №20	ARV	AFD Антраль табл. 0,2 г №30	AMD Хофітол табл. 0,2 №60 Галстена кр. д/перор. заст. 20 мл Хофітол табл. №180 Галстена кр. д/перор. заст. 50 мл	ARD
	B	BFV	BMV Урсосан капс. 250 мг №50 Карсил драже 22,5 мг №80 Тіотриазолін табл. 0,1 №50 Урсолізін капс. 300 мг №20 Дарсил табл. 35 мг №100 Карсил форте капс. 90 мг №30 Глутаргін алкоклін пор. д/орал. р-ну, 1 г/3 г по 3 г у пак. №10 Еслівер форте капс №30 Ліволін форте капс. №30 Левасил 140 капс. 140 мг №30	BRV Урсохол капс. 0,25г №100 Ліолів фл. ліоф. порош. д/ін №1 Урсофальк капс. 250 мг №100	BFD Холівер табл. №100 ЛІВ 52 табл. №100 Розторопші плоди 100 г Артишока екстракт-Здоров'я капс. 100 мг №60	BMD Артишока екстракт-Здоров'я капс. 300 мг №30	BRD Ербісол р-н д/ін. 2 мл №10 Галстена табл. №48
	C	CFV Силібор 35 табл. 35 мг №25	CMV Дарсил табл. 35 мг №50 Глутаргін табл. 0,25 г №30 Артихол табл. 0,2 г №30	CRV Глутаргін конц. 40% 5 мл №10 Левасил 140 капс. 140 мг №30 Урсохол капс. 0,25 г №50 Урсосан капс. 250 мг №100 Лівенціале форте, капс. 300 мг №30 Глутаргін табл. 0,75г №30 Урсофальк капс. 250 мг. №50 Лецитин капс. 1200 мг №30 Легалон 140 капс. 140 мг №20 Глутаргін р-н д/ін. 4% 5 мл №10 Лецитин капс. 1200 мг №100 Гепарсил капс.0,07 г. №120 Глутаргін алкоклін пор. д/орал. р-ну, 1 г/3 г по 3 г у пак. №2 Легалон 70 капс. 70 мг №20 Силімарин Гексал капс. 172 мг №60 Еслівер форте капс. №50 Лецитин капс. 1200 мг №50 Тіотриазолін табл. 0,1 г №30 Силімарин Гексал капс. 172 мг №30 Тіотриазолін суппоз. 0,2 г №5 Тіотриазолін р-н д/ін. 1% 2 мл №10 Силібор 70 табл. 70 мг №20	CFD	CMD Розторопші плоди 200 г	CRD Хофітол р-н д/перор. заст. 120 мл Ербісол УЛЬТРА фарм р-н д/ін. 2мл №10 Орнітокс р-н д/ін. 5г 10 мл №5 Галстена табл. №12 Антраль табл. 0,1 г №30 Бонджигар сироп 90 мл

Найбільш об'ємним за кількістю асортиментних позицій (від 17 до 22) в усіх періодах дослідження було МП CRV – формулярні ЛЗ з низьким обсягом товарообігу і низькою частотою запитувань.

Виходячи із зазначеного вище, в аптеках при прогнозуванні асортиментних позицій МП AFV, AFD, BFV, BFD і CFV доцільно застосовувати безперервний контроль, тобто систему керування запасами із фіксованим розміром партії замовлення. Управління асортиментом МП AMV і AMD має бути оперативним при щотижневому контролі за станом запасів, а для МП BMV, CMV, BMD і CMD прогнозування повинно здійснюватися на основі даних минулого

продажу при періодичному контролі (раз на кілька тижнів). Замовлення асортиментних позицій МП BRV і BRD може ґрунтуватися на прогнозі провізорів з продажу при щомісячному контролі за запасами. Закупівлю ЛЗ з МП CRV і CRD варто здійснювати поштучно або працювати з ними «під замовлення».

Ряд ЛЗ з МП CRV і CRD можуть бути виучені з асортименту. Перш ніж це здійснити, необхідно ретельно проаналізувати, яку роль вони відіграють у загальному асортименті і чому вони показують такі результати. Можливо, проблема в неадекватній фармацевтичній опіці, незадовільному мерчандайзингу, неправильній

ціновій політиці або недостатній роботі медичних представників фармацевтичних виробників. Так чи інакше, їх бездумне вилучення може призвести до загального зниження результатів.

В аптеках лікувально-профілактичних закладів головну увагу при ухваленні стратегічного рішення щодо управління асортиментом гепатопротекторів варто приділяти формулярним ЛЗ.

Таким чином, результати інтегрованого ABC/FMR/VED-аналізу уможливають наглядний розподіл ЛЗ за обсягом товарообігу з одночасною ідентифікацією частоти запитування ЛЗ залежно від їх важливості для фармакотерапії. Матричні проєкції результатів аналізу є засобами підтримки прийняття рішень і служать індикаторами рівня активності реалізації та збалансованості асортименту ЛЗ, а також сприяють його оптимізації.

Висновки

1. За даними реалізації гепатопротекторів у натуральних і вартісних показниках аптечною мережею у лютому, травні, серпні і листопаді 2010 р. здійснено ABC-, FMR-, XYZ- та VED-аналізи.
2. Встановлено, що гепатопротектори за рівнем споживання відносяться до класу Z – непостійне споживання, причинами якого є низький комплаєнс пацієнтів внаслідок тривалого періоду застосування гепатопротекторів, а також порушення вторинної промислової упаковки для відпуску меншої кількості ЛЗ внаслідок високої їх вартості і відсутності необхідних коштів у пацієнтів.
3. Виявлено, що частка гепатопротекторів групи D (не включені до Державного формуляру ЛЗ) протягом досліджуваних періодів склала понад чверть за асортиментними позиціями, близько чверті за товарообігом та від майже до понад чверті за кількістю реалізованих упаковок.
4. Внаслідок інтеграції ABC-, FMR- і VED-аналізів у вигляді матричних проєкцій визначено щонайменше п'ять формулярних ЛЗ (Есенціале форте Н капс. 300 мг №30, Карсил драже 35 мг №80, Гепабене капс. №30, Есенціале Н р-н д/ін. 5 мл №5, Тіотриазолін р-н д/ін. 2.5% 2мл №10), що у кожний період дослідження формували МП AFV і забезпечували «ядерний» обсяг реалізації гепатопротекторів у вартісних і натуральних показниках.
5. Показано доцільність використання матричних проєкцій результатів інтегрованого ABC/FMR/VED-аналізу для підтримки прийняття рішень та ідентифікації рівня активності реалізації і збалансованості асортименту ЛЗ, а також його оптимізації.

Література

1. ABC-аналіз використання в аптеці засобів для лікування захворювань печінки / Л.В.Яковлева, О.В.Геруш, О.Б.Леницька, С.С.Міщенко // Фармація України. Погляд у майбутнє : матеріали VII Нац. з'їзду фармацевтів України. – Харків: НФаУ, 2010. – Т. 2. – С. 402.
2. Громовик Б.П. Проєктування рішень щодо управління асортиментом лікарських засобів за допомогою ABC- і XYZ-аналізу / Б.П.Громовик, Г.Д.Гасюк, О.Р.Левицька // Фармац. журн. – 2005. – №1. – С.10–15.
3. Державний формуляр лікарських засобів. Випуск другий: під ред. В. Т. Чумака, В.І. Мальцева, А. М. Морозова та ін. – К., 2010. – 1140 с.
4. Ковалев К.Ю. Логістика в розничній торгівлі: як побудувати ефективну мережу / К.Ю.Ковалев, С.А.Уваров, П.Е.Щеглов. – СПб.: Питер, 2007. – 272 с.
5. Методи наглядного аналізу в маркетингово-логістичних дослідженнях фармацевтичних підприємств: методичні рекомендації / укл. Б.П.Громовик; Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького МОЗ України. – Львів: Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України, 2003. – 22 с.
6. Попович В.П. Дослідження асортименту гепатопротекторів на фармацевтичному ринку України / В.П.Попович // Фармакологія та лікарська токсикологія. – 2011. – № 1 (20). – С. 75–81.
7. Devnani M. ABC and VED Analysis of the Pharmacy Store of a Tertiary Care Teaching, Research and Referral Healthcare Institute of India / M. Devnani, A.K. Gupta, R. Nigah // J. Young Pharm. – 2010. – Vol. 2 (2). – P. 201–205.